

І. Д. Гамкало

Купер Еміль Альбертович

КУПЕР Еміль Альбертович (Купершток Емілій; 01(13). 12. 1877, Херсон – 16. 11. 1960, Нью-Йорк) – диригент, педагог. Професор (1918). Заслужений артист Респ. (1923). Навч. в Одес. муз. училищі (кл. скрипки Г. Фрідмана, композиції – *П. Молчанова*), Віден. консерваторії (1891–93; кл. скрипки Й. Гельмесберґера, композиції – Р. Фукса). У 12-річ. віці почав виступати як скрипаль-вундеркінд. Від 1891 гастролював у Відні, Будапешті, Бухаресті, Константинополі. Від 1896 – концертмейстер оркестру Київ. опери (1897 дебютував як диригент в опері «Фра-Дияволо» Ф. Обера). Від 1898 – диригент в опер. трупах А. Церетелі, від 1899 – М. Салтикова. 1901–07 – диригент Київ. опери, в якій диригував, зокрема, операми «Дон Жуан» В.-А. Моцарта, «Пророк» Дж. Мейєрбера, «Лоенґрін» Р. Ваґнера, «Жидівка» Ф. Галеві, «Аїда» Дж. Верді, «Демон» А. Рубінштейна, «Самсон і Даліла» К. Сен-Санса, «Юдіф» О. Сєрова, «Мадмуазель Фіфі» Ц. Кюї, «Галька» С. Монюшка, «Манру» І. Падеревського, «Тоска» Дж. Пуччіні, «Гензель і Греттель» Е. Гумнерзінка та ін. Від 1907 – диригент Оперы С. Зиміна у Москві (1-е виконання «Золотого півника» М. Римського-Корсакова, 1909; 1-е виконання в Росії «Нюрнберзьких мейстерзінґерів» Р. Ваґнера), водночас постій. диригент симф. концертів Моск. відділ. РМТ (1-е виконання 3-ї Симф. і «Поеми екстазу» О. Скрябіна, 3-го Фортепіан. концерту С. Рахманінова (солістом виступив автор, 1910). У 1909–14 – диригент Рос. сезонів С. Дягілева в Парижі та Лондоні, 1910–19 – Великого театру в Москві (1-е виконання «Франчески да Ріміні» С. Рахманінова, 1912; 1-е виконання в Росії «Загибелі богів» Р. Ваґнера, 1911), водночас від 1918 – проф. Моск. консерваторії. 1919–24 – гол. диригент Театру опери та балету в Петрограді (нині С.-Петербург), водночас – керівник диригент. кл. Консерваторії, 1921–24 – директор і худож. кер. філармонії. 1924–26 та від 1932 гастролював в Аргентині та країнах Європи. 1926–29 – гол.

диригент Латв. опери (Риґа), 1929–32 – опери в Чикаґо. Від 1940 – у США: викл. Джульєрд. вищої муз. школи, 1944–50 – диригент «Метрополітен-опери» (обидві – Нью-Йорк). 1950–60 – гол. диригент симф. оркестру в м. Батон-Руж (шт. Луїзіана, США) та опер. театру в Монреалі (Канада). Автор кн. «Артур Никиш» (1922), ст. «Краткий обзор моей музыкальной деятельности» // «Жизнь и искусство», 1923; обидві – Петроград.

Основні твори

«Угорський танець», «Угорська фантазія» для скрипки і фортепіано, «Романтична поема» для скрипки з оркестром, «Східна симфонія».

Рекомендована література

1. Эмиль Купер, статьи, воспоминания, материалы. Москва, 1988.

Покликання на статтю:

Купер Еміль Альбертович / І. Д. Гамкало // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-51662>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).